

Innovatieversneller door unieke samenwerking

Het Manifest Gezonde Leefomgeving Veehouderij moet de positie van veehouderijbedrijven in de Gelderse Vallei versterken. De ondertekenaars hebben erin afgesproken de ontwikkeling en introductie van emissiebeperkende technieken te versnellen. De eerste pilot met een emissiebeperkende techniek is afgelopen najaar gestart.

DOOR HANS BIJLEVELD

Strengere eisen voor de uitstoot van fijn stof, ammoniak en geur bij uitbreiding en op termijn ook voor bestaande bedrijven. Dat is het beleid van de Gelderse Vallei-gemeenten Barneveld, Ede, Scherpenzeel en Renswoude. Tegenover de strengere eisen aan de bestuurlijke kant, willen deze gemeenten in de praktijk de introductie van technieken en maatregelen om de emissie terug te dringen, versnellen. Dat is afgesproken in het Manifest Gezonde Leefomgeving Veehouderij dat de sectororganisaties LTO/NOP en NVP, de Provincie Gelderland, Regio Foodvalley, WUR, PEC en de genoemde vier gemeenten hebben opgesteld. Kansrijke technieken moeten snel in milieuvergunningen kunnen worden toegepast. "De gemeenten in deze regio pleiten niet voor minder dieren, maar willen mogelijkheden bieden voor bedrijfsontwikkeling, mits daarbij de emissie omhoog gaat. Daartoe zoeken we haalbare en betaalbare technieken", aldus Jan Workamp, projectleider van het Praktijkcentrum Emissiereductie Veehouderij (PEV). Dit Praktijkcentrum, onderdeel van het Poultry Expertise Centre (PEC) in Barneveld, zorgt voor de uitvoering van pilots om kansrijk geachte emissiereducerende technieken in de praktijk te testen. In de pilots leveren fabrikanten de techniek, studen-

ten van Aeres onderwijsgroep, onder supervisie van Wageningen UR, verrichten de emissiemetingen. Vanwege het grote aandeel van pluimvee in de Gelderse Vallei en het grote aandeel van pluimvee in de emissie van fijn stof, is de focus nu gericht op pluimvee en op het terugdringen van de emissie van fijn stof. Het project wordt gefinancierd door de gemeenten in de Food Valley-regio (Barneveld, Ede, Scherpenzeel en Renswoude), de provincie Gelderland, het ministerie van EZ (nu LNV) en pluimvee-organisatie Avined. Alle partijen hebben in september hun financiering definitief toegezegd. De kosten zijn begroot op € 900.000 in de jaren 2017 en 2018.

Werkwijze pilots

Vorig jaar konden bedrijven emissiereducerende technieken indienen, evenals pluimveehouders die hun stal beschikbaar wilden stellen. In totaal 21 technieken werden aangemeld, waarvan 10 nieuwe en 11 met al een BWL-nummer. Een onafhankelijk expertpanel heeft er 10 uitgekozen die de experts als kansrijk betitelen. Bij hun beoordeling keken de experts in het bijzonder naar de betaalbaarheid van de technieken. Fabrikanten moesten hiervoor informatie aanleveren over de kosten van de techniek, uitgedrukt in kosten per dierplaats per jaar. Ook de toepasbaarheid van de techniek in bestaande stallen en verbetering

van het stalklimaat waren belangrijke criteria. Daarnaast werd gekeken in hoeverre de technieken ook ammoniak en geur terugdringen en toepasbaar zijn in varkens- en rundveestallen.

In september is de eerste pilot gestart. Inmiddels zijn 9 technieken ingebouwd. Voor twee technieken is eerst een vooronderzoek met een indicatieve meting nodig. De leveranciers die de technieken voor de pilot aanbieden, stellen hun techniek gratis beschikbaar aan de pluimveehouder tijdens de pilot. Vooraf wordt afgesproken tegen welke prijs de pluimveehouder de techniek na afloop van de pilot kan overnemen. Pluimveehouders die dat doen, krijgen vanuit het Manifest een stimuleringsbijdrage van 30%. De uitvoering van de pilots is vertraagd door eerst de fipronil-affaire en later en nu nog, het bezoekersverbod wegens vogelgriep, waardoor de studenten niet op de bedrijven mogen meten. Workamp: "Onze doelstelling is dat we eind van dit jaar meetrapporten hebben van 8 technieken."

Sneller meetresultaat

Anders dan bij de eerder voorgeschreven metingen, waarbij een techniek in stallen gedurende een jaar moest worden gemeten, wordt bij deze pilots een techniek in één stal gedurende een kortere periode gemeten. Bij een

FOTO: RUUD PLOEG

Jan Workamp, projectleider van het Praktijkcentrum Emissiereductie Veehouderij (PEV): "De resultaten van deze uniek samenwerking zijn haalbare en betaalbare technieken, snel en breed toepasbaar."

zogenaamde 'aan-uit-meting' wordt een techniek 6x gemeten in de tijd, 24 uur met de techniek aan en 24 uur met de techniek uit. De meetdagen moeten onder vergelijkbare omstandigheden plaatshebben. "Denk bijvoorbeeld aan het moment van afdraaien van de mest of het gebruik van de strooiselschuif", verduidelijkt Workamp. Gedurende de pilot kan de leverancier gebruikmaken van een optimaliseringsfase. "Als

tijdens de eerste meting de meetresultaten te gunstig zijn, lager uitpakken dan de fabrikant had verwacht, dan mag de leverancier de apparatuur verbeteren en optimaliseren. Dat mag voor maximaal drie metingen. Daarna wordt er gemeten voor het echte." Bij de eerder voorgeschreven metingen wordt ook een andere meetmethode voor de fijnstofmeting toegepast – de zogenaamde cycloonmethode – dan bij de pilots, waarbij de Dust-

trak-meter wordt gebruikt. "Albert Winkel van Wageningen UR heeft beide meetmethoden in zijn proefschrift met elkaar vergeleken en vastgesteld dat er een vaste verhouding zit tussen de uitkomsten van deze meetmethoden. Daarmee is de Dusttrak, die veel eenvoudiger is te bedienen en af te lezen, dus een prima meetmethode voor deze pilots."

De metingen worden uitgevoerd door studenten van Aeres onderwijsgroep onder supervisie van Wageningen UR. Van elke techniek wordt een meetrapport opgesteld. De verwachting is dat dit door het gehanteerde meetprotocol, de meetstrategie en de meetmethode, binnen 6 tot 9 maanden kan.

Landelijke werking

De meetrapporten worden gestuurd naar de TAP (Technische Advies Pool), die ze beoordeelt in opdracht van de RVO. De TAP geeft een advies aan de minister.

'Onze metingen krijgen een landelijke werking.'

"En wat nu zo mooi is", zegt Workamp enthousiast, "Het toenmalige ministerie van I&M heeft toegezegd het meetrapport te laten beoordelen voor landelijke toepassing. Dus waar we eerst uitgingen van nieuwe technieken op een regionale lijst, krijgen onze metingen door deze toezegging een landelijke werking. Het staat zelfs in het regeerakkoord. Er is dus echt sprake van een innovatieversneller door dit Manifest."

"Vanwege het meten in één stal gedurende een kortere tijd dan voorheen was voorgeschreven, kan de TAP overigens wel een veiligheidsmarge inbouwen door de techniek met een lagere emissiereductie op de lijst te zetten dan wat uit onze metingen komt", voegt Workamp toe. "Dat is een reële werkwijze, het systeem staat daarmee wel op korte termijn op de landelijke fijnstoflijst. Een leverancier kan daarna alsnog kiezen in meerdere stallen te laten meten en mogelijk met een hoger reductie-percentages op de landelijke lijst te komen."